Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

16.1.2023

KEHA/18665/2022

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
trv@eduskunta.fi

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan lausuntopyyntö O 15/ 2021

Lapin ELY-keskuksen lausunto koskien tutkimusta aktiivisen työvoimapolitiikan palvelujen kustannusvastaavuudesta

Lapin ELY-keskus kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja pahoittelee lausunnon viivästymistä. Lapin ELY-keskus vastaa lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin ELY-keskuksen palveluhankintatehtävien näkökulmasta:

Millä perusteella teette päätökset eri asiakasryhmille ja asiakkaille hankittavista ja tarjottavista palveluista?

Lapin ELY-keskus hankkii Lapin TE-toimiston ja Rovaniemen seudun (Lapin) työllisyyden kuntakokeilun käyttöön työvoimakoulutusta, kotoutumiskoulutusta, valmennuspalveluja ja asiantuntija-arviointeja. Lapin ELY-keskus on perustanut koulutus- ja palveluhankintojen suunnittelua sekä yhteensovitusta varten koulutus- ja palveluhankintojen koordinaatioryhmän, johon kuuluu sekä Lapin TE-toimisto että Rovaniemen seudun työllisyyden kuntakokeilu. Ryhmä kokoontuu joka toinen kuukausi ja sen tehtävä on myös arvioida koulutusten ja palvelujen vaikuttavuutta sekä kehittää ja ideoida uusia koulutuksia ja palveluita.

Koulutusten ja palvelujen suunnittelun pohjana käytetään ennakointitietoa, jota saadaan Lapin TE-toimiston ja työllisyyden kuntakokeilun asiakastyön ja saadun asiakaspalautteen kautta, työnvälitystilastoista, työllisyyskatsauksista ja muista tietokannoista, toimialaklustereista, ammattibarometreista, alueellisista kehitysnäkymistä, pk-yritysbarometrista, erilaisten kehittämishankkeiden ja -organisaatioiden kokoamasta ennakointitiedosta, työnantaja- ja oppilaitosverkostojen sekä suurhankeyhteistyön kautta. Lapissa ennakointia on kehitetty pitkäjänteisesti usean vuoden ajan.

Myös ELY-keskusten tulosohjauksen kautta kartoitetaan yhteiskuntaan vaikuttavia tekijöitä ja trendejä ja koulutus- ja palvelusuunnittelua tehdään myös niiden pohjalta, kuten esimerkiksi kestävän kehityksen mukaisissa koulutuksissa. ELY-keskukset tekevät lisäksi tiivistä yhteistyötä palvelujen yhteiskehittämisen ja hyvien käytänteiden jakamisen kautta, näin esimerkiksi sotealan lähtömaakoulutuksissa. Ely-keskuksilla on myös usean eri ELY-keskuksen yhteisiä hankintoja, kuten esim. pohjoisessa ICT-alan rekrykoulutus ja korkeakoulutettujen muuntokoulutukset sekä yhteisiä puitejärjestelmiä, kuten toimittajarekisteri yhteishankintoihin ja keko-koulutuksiin.

Lapin ELY-keskus on järjestänyt vuosittain myös markkinavuoropuheluita, joissa on saatu esiin palvelutarpeita sekä uusia innovaatioita. Innovatiivisten hankintakierrosten kautta palveluntuottajat ovat voineet myös kehittää ja tarjota uuden tyyppisiä koulutuksia ja palveluita.

Päätökset perustuvat em. tietoihin ja prosesseihin sekä myös havaittuihin palvelupuutteisiin. Viime aikoina suuntaus on yhä yksilöidympiin ja räätälöidympiin palveluihin asiakaskunnan palvelutarpeiden ollessa entistä hajaantuneempia ja heterogeenisempia.

Vastaavatko tarjottavat palvelut mielestänne asiakkaiden tarpeisiin?

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan palvelut vastaavat hyvin asiakkaiden tarpeisiin, mutta vaatisi aktiivisempaa palveluohjausta ja viestintää ja markkinointia palveluista. Myös palveluista palveluihin ohjaus vaatisi tehostamista. Palveluita on paljon ja palveluohjaajan tulisi voida perehtyä niihin hyvin voidakseen ohjata asiakasta parhaiten tarpeisiin vastaaviin palveluihin.

Miten alueellanne seurataan kustannusten ja kustannusvaikuttavuuden kehitystä eri palveluissa? Mitä ongelmia seurannassa olette havainneet liittyen saatavilla olevaan kustannustietoon?

Työvoimakoulutuksiin ja -palveluihin osoitetut kansalliset määrärahat ovat varsin rajalliset ja hankittavia palveluita on jouduttu priorisoimaan niiden kokonaisvaikuttavuuden ja toteuman perusteella. Määrärahan käyttöä seurataan systemaattisesti ja sen käyttöä yhteensovitetaan ja suunnataan yhdessä Lapin TE-toimiston ja Rovaniemen seudun työllisyyden kuntakokeilun kanssa. Hankintavaiheessa kustannustehokkuus on yksi tarjousten vertailukriteereistä ja kustannusvaikuttavuutta seurataan ja on otettu huomioon mm. energiahintojen nousun vaikutuksia palvelujen hintaan.

Kustannusten ja kustannusvaikuttavuuden kehityksen seuranta on usein kuitenkin hyvin työlästä ja vaikuttavuus voi ilmetä vasta viiveellä. Systemaattista vertailukelpoista tietoa vaikuttavuudesta on saatavilla heikosti. Lapin ELY-keskus on tehnyt useita tulosperusteisia hankintoja ja niissä vaikuttavuuden seuranta on luontaista ja toimii palkkioiden maksun perusteena.

Miten tietojen sisältöä tulisi näkemyksenne mukaan kehittää seurannan parantamiseksi?

Jos tietojen sisältöä halutaan parantaa, vaatisi se systemaattista, valtakunnallista kehittämistä ohjaavien tahojen (TEM, Keha) toimesta ja myös vaateita tietojärjestelmälle. TE-toimistojen ja kuntakokeilujen osalta tietojen syöttäminen tietojärjestelmään vaatisi niin ikään nykyistä enemmän

työaikaresurssia ja osaamista. Myös palvelujen tuottajille pitäisi mahdollistaa tietojen syöttäminen tietojärjestelmiin ja tietojen hyödyntäminen sieltä.

Mitä hallinnollisten kustannusten sisällyttäminen osallistumiskustannuksiin edellyttäisi teidän näkökulmastanne?

Hallinnollisten kustannusten sisällyttäminen osallistumiskustannuksiin olisi haastavaa jo siitä syystä, että palvelut eivät ole yhteismitallisia, kuten eivät asiakkaiden tarpeetkaan. Valtakunnallisella tasolla palveluita on satoja ja myös alueelliset variaatiot poikkeavat toisistaan esim. toteutustavoiltaan, palkkiojärjestelmiltään sekä näin ollen myös hintatasoltaan ja -perusteiltaan. TE2024-uudistuksen myötä palvelujen vaihtelevuus tullee vain lisääntymään.

Johtaja Marja Perälä

Yksikön päällikkö Satu Huikuri

Tiedoksi Lapin TE-toimisto

Tämä asiakirja KEHA/18665/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/18665/2022 har godkänts elektroniskt

Perälä Marja 16.01.2023 15:17

Huikuri Satu 16.01.2023 14:23